

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας: 101 10 - Αθήνα
TELEFAX: 210 5203872
Πληροφορίες: Π.Παναγιωτακοπούλου
Τηλέφωνο: 2131516475
e-mail: ypertns@ypakp.gr

Αθήνα, 24 Φεβρουαρίου 2020
Αριθ. Πρωτ.: 112

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
Αθήνα

Κοιν. : Υπουργείο Υγείας
Α. Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου

ΘΕΜΑ: Σχετικά με τις συνθήκες εργασίας και διαβίωσης μεταναστών εργατών γης.
ΣΧΕΤ.: Η με αρ. πρωτ.3659/30-1-2020 ΕΡΩΤΗΣΗ.

Σε απάντηση του ανωτέρω σχετικού που κατατέθηκε στη Βουλή από τους Βουλευτές, κ.κ. Κατσώτη Χ., Γκιόκα Γ., Καραθανασόπουλο Ν., Λαμπρούλη Γ. , Μανωλάκου Δ.και Στολτίδη Λ. , σας πληροφορούμε τα εξής:

Α. Αναφορικά με το περιστατικό που έλαβε χώρα την 28.01.2020, σε φυτώριο στην περιοχή του Μαραθώνα σας ενημερώνουμε ότι κατόπιν εντολής του Γενικού Επιθεωρητή Εργασίας του Σ.ΕΠ.Ε., μεικτό κλιμάκιο Επιθεωρητών Εργασίας αποτελούμενο από Επιθεωρητές Εργασιακών Σχέσεων και από Επιθεωρητές Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία με επικεφαλής την Προϊσταμένη της Περιφερειακής Διεύθυνσης Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Ανατολικής Αττικής, διενήργησε στην εν λόγω επιχείρηση (φυτώριο) έλεγχο. Ο εντοπισμός του εργοδότη έγινε ύστερα από συλλογή πληροφοριών από το εργατικό κέντρο Λαυρεωτικής και τοπικούς παράγοντες.

Κατά τον έλεγχο δεν βρέθηκαν να απασχολούνται εργαζόμενοι ενώ δεν εντοπίστηκε ούτε ο εργοδότης. Επίσης διαπιστώθηκε ότι ο εργοδότης διατηρεί φυτώρια μεγάλης έκτασης στην περιοχή του Μαραθώνα. Κατόπιν επικοινωνίας με το εργατικό κέντρο Λαυρεωτικής, έγινε γνωστό ότι κανένας αλλοδαπός εργάτης δεν επιθυμεί να εργαστεί στα φυτώρια του συγκεκριμένου εργοδότη και προγραμματίζεται συγκέντρωση διαμαρτυρίας στις 17.02.2020. Το Σ.ΕΠ.Ε. προκειμένου να αντιμετωπίσει την κατάσταση που έχει διαμορφωθεί στην ευρύτερη περιοχή προχωρά στην σύσταση ειδικού κλιμακίου για την διενέργεια επανελέγχου.

Η ανωτέρω υπηρεσία μας ήδη αντιμετωπίζει το φαινόμενο της αδήλωτης εργασίας στο κλάδο της γεωργίας το οποίο συνδέεται συνήθως με εποχικούς και μετανάστες εργαζόμενους. Τα δικαιώματά τους παραβιάζονται συστηματικά και αφορούν κυρίως χαμηλούς μισθούς, διακρίσεις και σε ορισμένες περιπτώσεις εργασιακή εκμετάλλευση. Σε αρκετές περιπτώσεις δεν είναι εύκολος ο εντοπισμός του εργοδότη, αφού συχνά οι αλλοδαποί εργαζόμενοι αρνούνται να παράσχουν στοιχεία στους Επιθεωρητές Εργασίας και δεν υποβάλλουν καταγγελίες για τους όρους και συνθήκες εργασίας τους.

Ωστόσο, από το έτος 2017 έχει εκπονηθεί σχέδιο κοινής δράσης ελέγχων των υπηρεσιών του Σ.ΕΠ.Ε. και της Ελληνικής Αστυνομίας για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων με σκοπό τη εργασιακή εκμετάλλευση.

Στο πλαίσιο της δράσης αυτής, το 2017 πραγματοποιήθηκαν πανελλαδικά 206 κοινοί έλεγχοι κατά τους οποίους βρέθηκαν 46 αδήλωτοι εργαζόμενοι και 148 εργαζόμενοι να απασχολούνται εκτός του δηλωμένου ωραρίου εργασίας τους. Αντίστοιχα, το 2018 πραγματοποιήθηκαν 372 έλεγχοι όπου εντοπίστηκαν 41 αδήλωτοι εργαζόμενοι ενώ καταγράφηκαν 67 περιπτώσεις παραβίασης του ωραρίου εργασίας. Τέλος, το 2019 διενεργήθηκαν 347 έλεγχοι κατά τους οποίους βρέθηκαν να απασχολούνται 45 αδήλωτοι εργαζόμενοι ενώ διαπιστώθηκαν 53 περιπτώσεις παραβίασης του ωραρίου εργασίας.

Β. Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων αποδίδει μεγάλη σημασία στα ζητήματα ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων, αναπτύσσοντας μέσω των αρμόδιων υπηρεσιών του δράσεις, μεταξύ άλλων, σε επιτελικό (όπως νομοθετικό, οργανωτικό, ενημερωτικό και ερευνητικό) και σε ελεγκτικό επίπεδο.

Η σχετική νομοθεσία περιλαμβάνει γενικά (γενικές υποχρεώσεις εργοδοτών) και ειδικά (ειδικότεροι επαγγελματικοί κίνδυνοι, χώροι εργασίας, ειδικές ομάδες εργαζομένων) νομοθετήματα. Ο Κώδικας Νόμων για την Υγεία και Ασφάλεια των Εργαζομένων (Κ.Ν.Υ.Α.Ε.) που κυρώθηκε με τον άρθρο 1 του ν. 3850/2010 (ΦΕΚ Α' 84), εφαρμόζεται ορίζοντα σε όλες τις επιχειρήσεις και δραστηριότητες του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα και για κάθε εργαζόμενο που απασχολείται από τον εργοδότη με οποιαδήποτε σχέση εργασίας (άρθρα 2 και 3 του Κώδικα), συμπεριλαμβανομένων των ασκούμενων και μαθητευόμενων, στο πλαίσιο δε της νομικής έννοιας της αποκλειστικής ευθύνης του εργοδότη (παρ. 1, άρθρ. 42, ΚΝΥΑΕ), αυτός υποχρεούται να εξασφαλίζει την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων ως προς όλες τις πτυχές της εργασίας και να λαμβάνει μέτρα που να εξασφαλίζουν την υγεία και ασφάλεια των τρίτων.

Βασικό χαρακτηριστικό του παραπάνω θεσμικού πλαισίου είναι η νομική έννοια της αποκλειστικής ευθύνης του εργοδότη, η υποχρέωσή του να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες τεχνικού ασφαλείας και (όπου προβλέπεται) ιατρού εργασίας, καθώς και να παρέχει κατάλληλα μέσα ατομικής προστασίας.

Επιπλέον, το θεσμικό πλαίσιο για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων περιλαμβάνει μια σειρά από πιο εξειδικευμένα νομοθετήματα (πχ προστασία από χημικούς, φυσικούς και βιολογικούς παράγοντες, ειδικές ομάδες εργαζομένων κλπ) με σκοπό την αποτροπή των εργατικών ατυχημάτων και την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου

Σύμφωνα με την κείμενη εργατική νομοθεσία η Επιθεώρηση Ασφάλειας & Υγείας στην Εργασία (ΑΥΕ) του ΣΕΠΕ δεν έχει αρμοδιότητα ελέγχου των συνθηκών που επικρατούν στους χώρους διαμονής / κατοικίας των εργαζομένων, αλλά των συνθηκών υγείας και ασφάλειας στους χώρους εργασίας. Οι έλεγχοι δε των κατά τόπους αρμοδίων υπηρεσιών Επιθεώρησης ΑΥΕ σε κάθε κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, περιλαμβανομένων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, διενεργούνται τηρώντας πάντα την αρχή της ίσης μεταχείρισης των εργαζομένων -ανεξαρτήτως προέλευσης και καταγωγής- ως προς το επιδιωκόμενο επίπεδο προστασίας της εργασιακής υγείας και ασφάλειας, σύμφωνα και με το Άρθρο 26 (Παρ. 5) του Ν 4251/2014 "Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις" (Α'85) όπως ισχύει.

Αναφέρουμε τέλος πως οι υπηρεσίες Επιθεώρησης ΑΥΕ του ΣΕΠΕ ελέγχουν την εφαρμογή των κανονιστικών όρων των συλλογικών συμβάσεων εργασίας που ρυθμίζουν θέματα εργασιακής υγείας και ασφάλειας, όπου αυτοί υπάρχουν.

Γ. Όσον αφορά τις Σ.Σ.Ε. , σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

1. Από την ημερομηνία κατά την οποία τέθηκε σε ισχύ ο ν. 1876/1990 «περί ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων», οι εργαζόμενοι στην γεωργία συμπεριλήφθηκαν στο πεδίο εφαρμογής του, με τις προϋποθέσεις που ο νόμος ορίζει, ως κατωτέρω:

«Άρθρο 1 Έκταση εφαρμογής του νόμου

1. Ο νόμος αυτός αφορά όλους όσους εργάζονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου σε οποιονδήποτε ημεδαπό ή αλλοδαπό εργοδότη, επιχείρηση, εκμετάλλευση ή υπηρεσία του ιδιωτικού ή δημόσιου τομέα της οικονομίας, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι εργαζόμενοι στη γεωργία, κτηνοτροφία και συναφείς εργασίες, καθώς και οι κατ' οίκον εργαζόμενοι.

2. Εφαρμόζεται επίσης και σε φυσικά πρόσωπα τα οποία αν και δεν συνδέονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας παρέχουν εργασία υπό συνθήκες εξάρτησης και εμφανίζουν ανάγκη προστασίας αντίστοιχη με αυτή των εργαζομένων.»

Για τις περιπτώσεις εκείνες, που ο εργοδότης δεσμεύεται από επιχειρησιακή Σ.Σ.Ε., οι κανονιστικοί όροι της, διέπουν όλους τους εργαζόμενους της επιχείρησης (παρ. 3 άρ. 8 ν.1876/1990 όπως ισχύει) και εφόσον η σχέση εργασίας ρυθμίζεται από περισσότερες ισχύουσες συλλογικές συμβάσεις εργασίας, εφαρμόζονται οι διατάξεις περί συρροής του άρ. 10 του ν.1876/1990 όπως ισχύει.

2. Ως εκ τούτου με τις προϋποθέσεις του ως άνω νόμου οι εργαζόμενοι στην γεωργία μπορούν να υπογράφουν ελεύθερα Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας και να καθορίζουν τους όρους αμοιβής και εργασίας τους και πάντως σε κάθε περίπτωση, διέπονται από τους όρους των Εθνικών Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας, που σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ. 8 του ως άνω νόμου, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, μεταξύ άλλων, ορίζονται τα παρακάτω: «Οι εθνικές γενικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας καθορίζουν τους ελάχιστους μη μισθολογικούς όρους εργασίας, που ισχύουν για τους εργαζόμενους όλης της χώρας. Βασικοί μισθοί, βασικά ημερομίσθια, κάθε είδους προσαυξήσεις αυτών και γενικά κάθε άλλος μισθολογικός όρος, ισχύουν μόνο για τους εργαζόμενους που απασχολούνται από εργοδότες των συμβαλλομένων εργοδοτικών οργανώσεων και δεν επιτρέπεται να υπολείπονται του νόμιμου νομοθετημένου κατώτατου μισθού και ημερομισθίου.»

Από την ισχύ του ν.1876/1990 έως σήμερα, δεν έχουν καταχωριστεί στο αρχείο της υπηρεσίας μας κλαδικές ή ομοιοεπαγγελματικές Σ.Σ.Ε. (τοπικές ή εθνικές) για τους εργαζόμενους στη γεωργία.

3. Εφόσον δεν ακολουθείται το νομοθετικό πλαίσιο που αναπτύχθηκε στις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος, η αμοιβή των εργαζομένων αυτών, δεν μπορεί να υπολείπεται, από τα οριζόμενα στις διατάξεις της υπ' αριθμ. 4241/127/2019 Υ.Α. (ΦΕΚ 173 Β'), για τον κατώτατο νόμιμο μισθό και ημερομίσθιο για τους εργαζομένους ιδιωτικού δικαίου όλης της χώρας¹. Συγκεκριμένα:

«α) Για τους υπαλλήλους ο κατώτατος μισθός ορίζεται στα εξακόσια πενήντα ευρώ (650,00 €).

β) Για τους εργατοτεχνίτες το κατώτατο ημερομίσθιο ορίζεται στα είκοσι εννέα ευρώ και τέσσερα λεπτά (29,04 €).».

4. Περαιτέρω, επισημαίνουμε ότι οι όροι ατομικών συμβάσεων εργασίας που αποκλίνουν από τους κανονιστικούς όρους συλλογικών συμβάσεων εργασίας είναι επικρατέστεροι, εφ' όσον παρέχουν μεγαλύτερη προστασία στους εργαζόμενους (§2 του αρ. 7 ν.1876/1990).

Δ. Σχετικά με την ασφάλιση των μεταναστών εργατών γης , σας πληροφορούμε τα εξής:

α) **Ι. 1.** Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 20 έως και 22 του ν. 3863/2010 (Α'115), όπως αντικαταστάθηκαν και συμπληρώθηκαν με τις διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 76 του

¹ Βλ. και την εγκύκλιο με αριθμ. οίκ. 7613/395/18.2.2019 «Οδηγίες για την εφαρμογή του κατώτατου μισθού και του κατώτατου ημερομισθίου για τους υπαλλήλους και τους εργατοτεχνίτες όλης της χώρας» (ΑΔΑ: ΨΤΠΧ46501Ω-Ν12).

ν.3996/2011 (Α'170), θεσπίστηκε το εργόσημο για την καταβολή της αμοιβής και των ασφαλιστικών εισφορών ορισμένων κατηγοριών εργαζομένων, μεταξύ των οποίων και οι εργάτες γης.

2. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 27 του ν. 2639/98, (Α'205) το εργόσημο εφαρμόζεται στους εργάτες γης (ημεδαπούς, αλλοδαπούς), που ασχολούνται σε γεωργικές/κτηνοτροφικές επιχειρήσεις- εκμεταλλεύσεις (ατομικές ή με μορφή Ο.Ε. - Ε.Ε.) και οι οποίοι ασφαλιζόνταν στον π. ΟΓΑ. Η ασφάλιση των προσώπων αυτών γινόταν αποκλειστικά - και υποχρεωτικά - βάσει των διατάξεων περί εργοσήμου.

3. Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 22 του ν.3863/2010, όπως ισχύουν, οι εργάτες γης ασφαλιζονται στον π. ΟΓΑ ανεξαρτήτως των ημερών εργασίας τους ανά έτος, ασφαλιζονται δηλαδή ακόμη και αν απασχολούνται περιστασιακά.

4. Επίσης επισημαίνεται ότι με τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν.4251/2014 ορίζεται ότι με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Εξωτερικών, Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, Ναυτιλίας και Αιγαίου, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, που εκδίδεται κατά το τελευταίο τρίμηνο κάθε δεύτερου έτους καθορίζεται ο ανώτατος αριθμός θέσεων για εξαρτημένη εργασία που χορηγούνται σε πολίτες τρίτων χωρών, ανά περιφέρεια και ειδικότητα απασχόλησης. Με την ίδια απόφαση μπορεί να προβλέπεται προσαύξηση ανώτατου αριθμού θέσεων έως 10%, ώστε να καλύπτονται απρόβλεπτες και έκτακτες ανάγκες, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Στην παρ. 4 του άρθρου 14 του ν. 4251/2014 περιγράφονται οι ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί ο εργοδότης που επιθυμεί να απασχολήσει πολίτη τρίτης χώρας στην αγροτική οικονομία.

5. Με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 13Α του ν.4251/2014 όπως προστέθηκε με το άρθρο 58 του ν. 4384/2016 για την «απασχόληση παράτυπα διαμενόντων πολιτών τρίτων χωρών στην αγροτική οικονομία» ορίζεται ότι αν οι θέσεις εργασίας που προβλέπονται στην ανωτέρω κοινή υπουργική απόφαση για την εργασία στην αγροτική οικονομία δεν καλυφθούν με τη διαδικασία της μετάκλησης πολιτών τρίτης χώρας για εποχιακή εργασία των άρθρων 12 και 13 του ίδιου νόμου, μπορεί ο εργοδότης να υποβάλει στην αρμόδια υπηρεσία Αποκεντρωμένης Διοίκησης του τόπου διαμονής του αίτηση για την κατ' εξαίρεση απασχόληση πολιτών τρίτων χωρών, οι οποίοι στερούνται - τίτλου διαμονής στη χώρα, για την αντιμετώπιση επείγουσών αναγκών της αγροτικής εκμετάλλευσης.

6. Στην παρ. 4 του άρθρου 13^Α του ν. 4251/14 ορίζεται ότι οι πολίτες τρίτων χωρών που απασχολούνται κατ' εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου στην αγροτική οικονομία ασφαλιζονται στον π. ΟΓΑ με εργόσημο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 27 του ν. 2639/1998 και του άρθρου 20 του ν.3863/2010.

II. Επιπλέον, σας γνωρίζουμε ότι το ζήτημα του εργοσήμου επιλύεται στον νομοσχέδιο που συζητείται στην Βουλή με το αρθ. 38.

β) Σχετικά με το θέμα της υπογραφής Διακρατικών Συμφωνιών Κοινωνικής Ασφάλειας με τις χώρες καταγωγής των εργατών γης, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η χώρα μας έχει συνάψει δεκατέσσερις (14) Διμερείς Συμβάσεις Κοινωνικής Ασφάλειας και διακρίνονται σε: α) δέκα (10) Συμφωνίες κλασσικού τύπου και β) τέσσερις (4) ιδιόμορφες Συμφωνίες.

A) Συμφωνίες Κλασσικού Τύπου

1. Με Αργεντινή:	Ισχύει από 1-5-1988 (Ν.1602 ΦΕΚ 79/τ.Α/18-6-1986)
2. Με Αυστραλία:	Ισχύει από 1.10.2008 (Ν.3677 ΦΕΚ 140/τ.Α/11.7.2008)

3. Με Βενεζουέλα:	<u>Ισχύει από 1-2-1995</u> (Ν.2259 ΦΕΚ 203/τ.Α/5-12-1994) *Δεν εφαρμόζεται λόγω μη συμφωνίας των εντύπων σύνδεσης
4. Με Βραζιλία:	<u>Ισχύει από 1-9-1988</u> (Ν.1553 ΦΕΚ 98/τ.Α/24-5-1985)
5. Με Η.Π.Α.:	<u>Ισχύει από 1-9-1994</u> (Ν.2186 ΦΕΚ 15/τ.Α/8-2-1994)
6. Με Καναδά:	Η αναθεωρημένη Συμφωνία <u>ισχύει από 1-12-1997</u> (Ν.2492 ΦΕΚ 83/τ.Α/16-5-1997)
7. Με Κεμπέκ:	<u>Ισχύει από 1-9-1983</u> (Ν.1317 ΦΕΚ 4/τ.Α/11-1-1983). Η Συμφωνία αυτή έχει αντικατασταθεί από <u>αναθεωρημένη Συμφωνία</u> που υπεγράφη στις 7.12.2004 στο Κεμπέκ. (Ν. 3476 ΦΕΚ 149/ τ.Α/19-7-2006) και τέθηκε σε ισχύ την 01.11.2010, βάσει του εδαφίου 2 του άρθρου 46 αυτής
8. Με Ν. Ζηλανδία:	<u>Ισχύει από 1-4-1994</u> (Ν.2185 ΦΕΚ 14/τ.Α/8-2-1994)
9. Με Ουρουγουάη:	<u>Ισχύει από 1-3-1997</u> (Ν.2258 ΦΕΚ 202/τ.Α/5-12-1994)
10. Με Σερβία:	<u>Ισχύει από 1-3-2020</u> (Ν.4645 ΦΕΚ 198/τ.Α/9-12-2019)

Οι ανωτέρω Συμφωνίες είναι δεσμευτικές και διέπονται από βασικές κοινωνικοασφαλιστικές αρχές όπως:

- 1) **η αρχή της ίσης μεταχείρισης** από άποψη κοινωνικοασφαλιστικής προστασίας των εργαζομένων των δύο Συμβαλλομένων κρατών,
- 2) **η αρχή της διατήρησης των ασφαλιστικών δικαιωμάτων** των ασφαλισμένων μισθωτών και των εξομοιούμενων με αυτούς και των αυτοτελώς απασχολούμενων σε περίπτωση μεταφοράς της διαμονής ή εργασίας τους στο έδαφος του άλλου Συμβαλλόμενου Κράτους
- 3) **η αρχή του συνυπολογισμού των περιόδων ασφάλισης** που διανύθηκαν στην ασφάλιση και των δύο Συμβαλλομένων κρατών, τόσο για τη θεμελίωση του δικαιώματος όσο και τον υπολογισμό των παροχών,
- 4) **η αρχή του αναλογικού επιμερισμού των παροχών** (δηλαδή επιβάρυνση του κάθε κράτους ανάλογα με το χρόνο ασφάλισης που έχει πραγματοποιηθεί σε αυτό).
- 5) **η αρχή της ελεύθερης μεταφοράς των παροχών στο** κράτος της διαμονής του δικαιούχου.

Ειδικότερα, σε ότι αφορά την **αρχή του συνυπολογισμού** θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι κάθε Σύμβαση προβλέπει ξεχωριστά τον τρόπο που συνυπολογίζεται ο χρόνος ασφάλισης ή /διαμονής σε μία χώρα με τον χρόνο ασφάλισης ή διαμονής στην άλλη χώρα.

Επισημαίνεται ότι δεν είναι δυνατή οποιαδήποτε παρέκκλιση κατά την εφαρμογή της Συμφωνίας από τα αντισυμβαλλόμενα Κράτη, καθόσον οι Διακρατικές Συμφωνίες έχουν κυρωθεί από το Ελληνικό Κοινοβούλιο και έχουν την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28 του Συντάγματος και ως Διακρατικές Συμφωνίες κατισχύουν, σε κάθε περίπτωση, της εσωτερικής μας νομοθεσίας.

Συνεπώς, η σύναψη διμερών Συμφωνιών Κοινωνικής Ασφάλειας με τρίτες χώρες διασφαλίζει τις παραπάνω αρχές. Σε ό,τι αφορά την πλήρη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των εργατών γης, αυτή διασφαλίζεται μέσω της υπαγωγής τους στο ελληνικό σύστημα ασφάλισης. Σε κάθε περίπτωση, οι νόμιμα διαμένοντες και απασχολούμενοι εργάτες γης από τρίτες χώρες διέπονται ως προς το ασφαλιστικό τους καθεστώς από τις ίδιες προϋποθέσεις που ισχύουν και για τους Έλληνες χωρίς καμία διάκριση.

Δ.Αναφορικά με το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την εργασία των μεταναστών εργατών γης, σας γνωρίζουμε τα κάτωθι:_____

Ο Νόμος 4251/2014 (ΦΕΚ Α 80), με τις τροποποιήσεις του, στο άρθρο 11 καθορίζει την διαδικασία, με την οποία γίνονται οι μετακλήσεις αλλοδαπών εργαζομένων στην χώρα

μας για εργασία (εξαρτημένη εργασία, εποχική εργασία, αλιεργάτες και εργασία υψηλής εξειδίκευσης).

Απαραίτητη προϋπόθεση για να εργαστεί ένας πολίτης τρίτης χώρας στην Ελλάδα είναι η κατοχή της ανάλογης θεώρησης εισόδου (VISA) ή της άδειας διαμονής για εργασία που απαιτείται με βάση τις διατάξεις του Ν.4251/2014.

Οι πολίτες τρίτων χωρών που διαμένουν και εργάζονται νόμιμα στην χώρα μας, όπως προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 21 του Ν.4251/2014, έχουν τα ίδια εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα με τους Έλληνες εργαζόμενους. Επομένως, εφαρμόζονται και για αυτούς οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας όσον αφορά θέματα όπως ο χρόνος εργασίας και οι αμοιβές, ενώ απολαμβάνουν και τις ανάλογες παροχές από τους δημόσιους ασφαλιστικούς οργανισμούς στους οποίους ασφαλίζονται.

Σύμφωνα με το άρθρο 79 του ν.4052/2012 (ΦΕΚ Α/41) απαγορεύεται η απασχόληση πολιτών τρίτων χωρών που βρίσκονται παράνομα στο έδαφος της χώρας μας.

Σύμφωνα με το άρθρο 81 του συγκεκριμένου νόμου, ο εργοδότης που, παρά την απαγόρευση, απασχολεί παράνομα διαμένοντες πολίτες τρίτων χωρών οφείλει να καταβάλλει τις οφειλόμενες, προς αυτούς, αμοιβές καθώς και τις ασφαλιστικές εισφορές προς τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης με βάση την ισχύουσα εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία. Για την καταβολή των ανωτέρω θεωρείται κατά τεκμήριο ότι η σχέση απασχόλησης διήρκεσε τουλάχιστον τρεις μήνες, εκτός εάν, μεταξύ άλλων, ο εργοδότης ή ο εργαζόμενος αποδείξουν το αντίθετο. Περαιτέρω στην παρ.3 του ιδίου άρθρου ορίζεται ότι πριν από την εκτέλεση οποιασδήποτε απόφασης για την επιστροφή των παράνομα απασχοληθέντων πολιτών τρίτων χωρών, τα αρμόδια για την εκτέλεση όργανα τους ενημερώνουν αντικειμενικά και συστηματικά σχετικά με τα δικαιώματά τους σύμφωνα με το παρόν άρθρο και το άρθρο 83, σύμφωνα με το οποίο οι παράνομα απασχολούμενοι μπορούν, όπως κάθε νόμιμα απασχολούμενος εργαζόμενος, να υποβάλουν οι ίδιοι ή αντ' αυτών με τη συναίνεσή τους στα κατά τόπους εργατικά κέντρα, κάθε καταγγελία που προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία κατά του εργοδότη τους.

Περαιτέρω, με το άρθρο 86 δίνεται η δυνατότητα στους παράνομα απασχολούμενους πολίτες τρίτων χωρών «να προσφεύγουν στα αρμόδια δικαστήρια και στις αρμόδιες αρχές για την διεκδίκηση των οφειλομένων και την εν γένει διεκδίκηση των νόμιμων δικαιωμάτων τους σύμφωνα με την κείμενη εργατική νομοθεσία και να εκτελούν τις σχετικές δικαστικές αποφάσεις κατά των εργοδοτών τους ακόμα και αν έχουν επιστρέψει ή έχουν υποχρεωθεί να επιστρέψουν στην χώρα τους».

Με βάση τις διατάξεις του άρθρου 91, του ιδίου ως άνω νόμου, το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας καθίσταται ο βασικός ελεγκτικός μηχανισμός για τον έλεγχο της τήρησης της συγκεκριμένης απαγόρευσης από τους εργοδότες και τις επιχειρήσεις.

Ειδικότερα σύμφωνα με το άρθρο 85 σε περίπτωση παράβασης της απαγόρευσης απασχόλησης παράτυπα διαμενόντων πολιτών τρίτων χωρών, επιβάλλεται στον εργοδότη, με τη διαπίστωσή της ή την κοινοποίησή της, από τους αρμόδιους Επιθεωρητές Εργασίας του Σ.ΕΠ.Ε., κατά δέσμια αρμοδιότητά τους, χρηματική κύρωση πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ ανά παράνομα απασχολούμενο πολίτη τρίτης χώρας. Σε περίπτωση υποτροπής του εργοδότη, μέσα σε διάστημα τεσσάρων (4) ετών από τη διενέργεια του αρχικού ελέγχου, διπλασιάζεται το ύψος της χρηματικής κύρωσης ανά εργαζόμενο.

Με βάση τις διατάξεις του άρθρου 87, στους εργοδότες που παραβαίνουν τις διατάξεις του άρθρου 79 επιβάλλονται σωρευτικά με τις λοιπές διοικητικές κυρώσεις:

Α. Από την κατά περίπτωση αρμόδια Αρχή:

α) αποκλεισμός από όλες ή ορισμένες δημόσιες παροχές, ενισχύσεις ή επιδοτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των κονδυλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για διάστημα που μπορεί να ανέλθει έως τα πέντε έτη,

β) αποκλεισμός από όλες τις δημόσιες συμβάσεις, όπως ορίζονται στο άρθρο 1 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, για διάστημα που μπορεί να ανέλθει έως τα πέντε έτη,

γ) προσωρινή ή οριστική ανάκληση της άδειας λειτουργίας των εγκαταστάσεων στις οποίες έχει διαπραχθεί η παράβαση.

Β. α) Προσωρινή διακοπή της λειτουργίας συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή του συνόλου της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης στις οποίες έχει διαπραχθεί η παράβαση για χρονικό διάστημα μέχρι τρεις (3) ημέρες, με αιτιολογημένη πράξη του Προϊσταμένου της αρμόδιας Περιφερειακής Διεύθυνσης Επιθεώρησης του Σ.ΕΠ.Ε.,

β) προσωρινή άνω των τριών ημερών ή οριστική διακοπή της λειτουργίας συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή του συνόλου της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης στις οποίες έχει διαπραχθεί η παράβαση με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση του αρμοδίου Επιθεωρητή Εργασίας ή του Προϊσταμένου της αρμόδιας Περιφερειακής Διεύθυνσης Επιθεώρησης του Σ.ΕΠ.Ε.

Σύμφωνα με το άρθρο 88, του ανωτέρω νόμου, ο εργοδότης που:

α) απασχολεί εκ προθέσεως παράνομα διαμένοντες πολίτες τρίτων χωρών των οποίων η απασχόληση συνεχίζεται ή επαναλαμβάνεται συστηματικά ή/και

β) απασχολεί εκ προθέσεως ταυτόχρονα σημαντικό αριθμό παράνομα διαμενόντων πολιτών τρίτων χωρών

ή/και γ) απασχολεί εκ προθέσεως παράνομα διαμένοντες πολίτες τρίτων χωρών των οποίων η απασχόληση συνοδεύεται με ιδιαίτερα καταχρηστικούς όρους εργασίας, τιμωρείται, ανεξάρτητα από την επιβολή διοικητικών κυρώσεων, με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον πέντε (5) μηνών.

Τέλος σας γνωρίζουμε ότι στους πολίτες τρίτων χωρών, οι οποίοι απασχολήθηκαν με ιδιαίτερα καταχρηστικούς όρους εργασίας ή ως ανήλικοι, πράξεις οι οποίες χαρακτηρίζονται ως τέτοιες από τον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών, και οι οποίοι παρέχουν τη συνδρομή τους στην ποινική διαδικασία που κινείται, δυνάμει των σχετικών άρθρων, κατά των εργοδοτών τους, χορηγείται, μετά από σχετική αίτησή τους, που υποβάλλεται αυτοπροσώπως ή μέσω του αρμόδιου Εισαγγελέα, άδεια διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους (άρθρο 89).

Κατά τα λοιπά αρμόδιο να απαντήσει είναι το Υπουργείο Υγείας.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Ι. ΒΡΟΥΤΣΗΣ